

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DDI-1-411-10/156/03/ES

Warszawa, 2003-05-15

DECYZJA Nr DPI - 32/2003

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wyraża zgodę na dokonanie koncentracji**, polegającej na przejęciu przez Spółkę PCC Aktiengesellschaft z siedzibą w Duisburgu (Niemcy), kontroli nad Zakładami Tworzyw Sztucznych ERG w Pustkowie S.A. z siedzibą w Pustkowie.

UZASADNIENIE

W dniu 12 lutego 2003 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez Spółkę PCC Aktiengesellschaft z siedzibą w Duisburgu (Niemcy), zwanej dalej również PCC AG, kontroli nad Zakładami Tworzyw Sztucznych ERG w Pustkowie S.A. z siedzibą w Pustkowie, zwanych dalej również ZTS ERG, w drodze nabycia akcji w ilości powodującej przekroczenie 50 % głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy tej Spółki.

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie niniejszej koncentracji, bowiem łączny obrót ww. przedsiębiorców w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył 50 mln euro, tj. wielkość określoną w art. 12 ust. 1 ustawy dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową,
- przejęcie kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jedną z form koncentracji, określoną w art. 12 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ustawy antymonopolowej, powodująca odstąpienie od konieczności zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie w przedmiotowej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 12 marca 2003 r.

Z informacji zawartych w zgłoszeniu wynika, że transakcja została zgłoszona bez naruszenia terminu, o którym mowa w art. 94 ust 4 ustawy antymonopolowej, bowiem zamknięcie transakcji i przeniesienie własności większościowego pakietu akcji ZTS ERG, zostanie dokonane po uzyskaniu zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Opis transakcji.

Zamierzona koncentracja zostanie dokonana poprzez nabycie przez PCC AG, od Narodowych Funduszy Inwestycyjnych, pakietu akcji ZTS ERG, uprawniającego do ponad 50 % głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy ww. przedsiębiorcy.

Przyczyny transakcji.

Nabycie przez PCC AG akcji ZTS ERG jest kolejnym etapem realizacji strategii PCC ukierunkowanej na rozszerzanie zakresu dotychczasowej działalności PCC AG w zakresie produkcji substancji chemicznych. Pierwsza spółka z grupy PCC, tj. PCC GmbH, rozpoczęła działalność w 1994 r. jako spółka handlowa wyspecjalizowana w obrocie produktami chemicznymi pochodzenia petro- i karbochemicznego. Od początku działalności firmy Spółka prowadziła obrót towarowy pomiędzy krajami Wschodniej Centralnej Europy a krajami Zachodniej Europy.

Niedługo po utworzeniu PCC GmbH rozpoczęła działalność pierwsza ze spółek zależnych w Polsce, tj. PCC Carbo Chem S.A. z siedzibą w Gliwicach. W celu zapewnienia stabilnej bazy surowcowej i produktowej PCC zdecydowało się na rozszerzenie zakresu działania, poprzez rozwój w zakresie usług pomocniczych w stosunku do obrotu substancjami chemicznymi, tj. w zakresie transportu i spedycji kolejowej oraz realizację strategii inwestowania w zakłady produkcji chemicznej, które posiadają profil produkcji zbieżny z portfelem produktowym grupy. W ramach ww. strategii PCC nabyła m.in. Zakład Synteza S.A., aktualnie zaś zmierza przejąć kontrolę nad Zakładami Chemicznymi Rokita S.A..

Przedmiotowa transakcja jest kolejnym etapem realizacji opisanej wyżej strategii rozwoju obszaru działalności grupy w sferze produkcji chemicznej.

Uczestnicy koncentracji.

I. PCC Aktiengesellschaft jest typową spółką holdingową kontrolującą działalność spółek z grupy PCC.

Spółki z grupy PCC działają na europejskim rynku obrotu substancjami chemicznymi, surowcami mineralnymi i półproduktami chemicznymi. Ponadto zajmują się przetwórstwem substancji chemicznych, transportem, spedycją, przeładunkami kolejowym, obrotem w zakresie energii elektrycznej oraz dzierżawą cystern kolejowych i ich remontami. Najważniejszymi produktami w ofercie handlowej grupy PCC są surowce (węgiel) i półprodukty chemiczne pochodzenia petro- i karbochemicznego (m.in. koks, benzol, smoła, benzen, fenol, aceton, kaprolaktam, bisfenol A, nonylofenol).

W Polsce grupa PCC działa za pośrednictwem 8 spółek zależnych, działających na krajowym rynku produkcji i obrotu surowcami, półproduktami chemicznymi, substancjami chemicznymi, energią elektryczną oraz na rynku przetwórstwa smoły, spedycji kolejowej oraz obsługi logistycznej przy przewozie towarów koleją, tj. dzierżawy cystern i czyszczenia cystern oraz przeładunków.

II. Zakłady Tworzyw Sztucznych ERG w Pustkowie SA są przedsiębiorstwem branży chemicznej, którego działalność obejmuje głównie produkcję żywic do płyt wiórowych, żywic i dodatków do sklejki i pilśni, żywic do materiałów izolacyjnych, żywic poliestrowych, żywic nowolakowych, do tworzyw warstwowych, odlewniczych, fenolowych, do farb i lakierów oraz materiałów ogniotrwałych.

ZTS ERG tworzą grupę kapitałową, w ramach której działa 5 spółek zależnych obecnych na różnorodnych rynkach obejmujących usługi transportowe samochodowe, kolejowe i remontowe środków transportu, wytwarzanie i dystrybucję energii cieplnej, dystrybucję energii elektrycznej i gazu, zaopatrzenie w wodę pitną, kotłową i przemysłową, gospodarkę ściekami komunalnymi i przemysłowymi, oraz składowanie odpadów, produkcję emulsji parafinowych oraz usługi marketingowe wyłącznie na rzecz ZTS ERG.

Rynki, na które koncentracja wywiera wpływ.

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Mając na względzie powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334), organ antymonopolowy uznał, iż:

- przedmiotowa koncentracja nie wywrze wpływu na rynek w układzie horyzontalnym. Wprawdzie działalność uczestników koncentracji pokrywa się częściowo na rynku usług spedycji kolejowej, ale skala prowadzonej działalności, zwłaszcza z uwagi na ograniczony lokalny charakter działalności ZTS ERG, jest niewielka, na co wskazuje łączny udział PCC AG i ZTS ERG na ww. rynku, nie przekraczający progu 20 %,
- przedmiotowa transakcja wywrze wpływ na rynek w układzie wertykalnym, bowiem przedsiębiorcy bezpośrednio uczestniczący w koncentracji pozostają w stosunku dostawca – odbiorca w zakresie surowców do produkcji żywic,
- koncentracja wywiera wpływ na rynek w układzie konglomeratowym.

Rynkiem konglomeratowym dla PCC AG są:

- krajowy rynek produkcji bisfenolu A
- krajowy rynek przetwórstwa smoły surowej koksowniczej.

W przypadku ZTS ERG nie zidentyfikowano żadnych rynków konglomeratowych, na których udział tego przedsiębiorcy przekracza próg 40 %.

Ocena skutków koncentracji.

Jak ustalił organ antymonopolowy, rynkami właściwymi w sprawie, na które koncentracja wywiera wpływ są:

A/ w układzie wertykalnym:

- rynek żywic produkowanych przez ZTS ERG oraz
- rynek surowców do ich produkcji dostarczanych przez spółki z grupy PCC.

B/ w układzie konglomeratowym:

- krajowy rynek produkcji bisfenolu A oraz
- krajowy rynek przetwórstwa smoły surowej koksowniczej.

Ad A/

ZTS ERG produkują szeroki asortyment **żywic** przeznaczonych do wytwarzania płyt drewnopochodnych, materiałów warstwowych i izolacyjnych, wyrobów stosowanych w przemyśle motoryzacyjnym, meblarskim, elektrotechnicznym, odlewniczym, materiałów ściernych, farb i lakierów, w produkcji galanterii, sprzętu sportowego oraz dodatków do żywic. Głównymi produktami ZTS ERG, których łączny udział w całej sprzedaży ERG w 2002 r. wyniósł ok. **(tajemnica przedsiębiorstwa)** % są:

- żywice do płyty wiórowej – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %,
- żywice poliestrowe – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %,
- żywice i dodatki do sklejki i pilśni – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %,
- żywice do materiałów izolacyjnych – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %.

Udział ZTS ERG w ww. segmentach krajowego rynku żywic w 2002 r. przedstawiał się następująco:

- żywice do płyty wiórowej – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %,
- żywice poliestrowe – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %,
- żywice i dodatki do sklejki i pilśni – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %,
- żywice do materiałów izolacyjnych – **(tajemnica przedsiębiorstwa)** %.

Rynek żywic jest rynkiem konkurencyjnym, na którym, obok firm krajowych, działają wielkie międzynarodowe firmy chemiczne. Głównymi konkurentami ZTS ERG są następujące spółki:

- w zakresie żywic do płyty wiórowej:
 - Chemko Strazskie, Słowacja
 - ZA Kędzierzyn,
 - KREMS, Austria,
 - ELF Atochem, Niemcy,
 - Leuna, Niemcy,
 - Basf, Niemcy,
- w zakresie żywic poliestrowych:
 - ZCh „Organika-Sarżyna” S.A.,
 - DSM/BASF, Niemcy,
 - Jotum-Reinhold Spolchemie, Czechy,

- Scot Bader, Wielka Brytania,
- Neste (Ashland),
- Cray Valey.
- w zakresie żywic i dodatków do sklejk i pilśni:
 - Perstorp, Niemcy,
 - Chemko Strazske, Słowacja, Dynea, Norwegia, ZA Kędzierzyn,
 - Sklejka Multi Bydgoszcz,
- w zakresie żywic do materiałów izolacyjnych:
 - Dynea, Trzemeszno,
 - Perstorp, Niemcy,
 - Bakelite, Niemcy.

Na wspomnianym rynku od kilku lat nie występują bariery w postaci ceł importowych, stąd jego uczestnicy działają w warunkach niezakłóconej konkurencji. Import odgrywa dużą rolę w pewnych segmentach tego rynku, np. w żywicach poliestrowych. W tej grupie wyrobów firmy zagraniczne posiadają przewagę technologiczną w produkcji żywic, których nie oferują polscy przedsiębiorcy. Silna konkurencja, zwłaszcza ze strony takich firm, jak: Basf, Krems, Leuna, ma charakter jakościowy, poza tym istnieją możliwości zastępowania niektórych żywic innymi wyrobami, zwłaszcza w przypadku żywic do płyt wiórowych. Zagraniczni producenci żywic poliestrowych posiadają znacznie szerszą ofertę asortymentową, w porównaniu z ZTS ERG. Natomiast na rynku żywic i dodatków do sklejki podstawową barierą dla skutecznej konkurencji z innymi uczestnikami tego rynku jest, obok wyższych w porównaniu z konkurentami kosztów produkcji tej żywicy, wypieranie sklejki przez płyty OSB oraz podejmowanie produkcji tego typu żywic w Polsce przez firmy zagraniczne, np. Dynea z Norwegii.

Rynkiem powiązanim wertykalnie z rynkiem żywic jest **rynek surowców** do ich produkcji, na którym obecne są spółki zależne z grupy PCC. Jak ustalił organ antymonopolowy, surowce do produkcji żywic dostarczane przez PCC zaspokajają w całości zapotrzebowanie ZTS ERG na takie produkty, jak: metanol, nonylofenol, formalina i trójetanoloamina. Spółka zależna PCC AG, tj. Synteza S.A., jest jedynym krajowym producentem nonylofenolu, z udziałem rynkowym na poziomie (*tajemnica przedsiębiorstwa*) %.

Podkreślić jednak należy, iż udział surowców nabywanych od PCC w kosztach wszystkich surowców nabywanych przez ZTS ERG jest (*tajemnica przedsiębiorstwa*), bowiem w przypadku metanolu wynosi mniej niż (*tajemnica przedsiębiorstwa*) %, a w przypadku pozostałych surowców nie przekracza (*tajemnica przedsiębiorstwa*) %. Przedmiotowa transakcja nie wpłynie na zmianę dotychczasowych źródeł zaopatrzenia, gdyż ZTS ERG nadal będą kupować (*tajemnica przedsiębiorstwa*) % wspomnianych produktów od PCC AG.

Oceniając wpływ powiązań wertykalnych istniejących pomiędzy uczestnikami planowanej transakcji, organ antymonopolowy nie dopatrywał się zagrożeń dotyczących możliwości negatywnego oddziaływania tych powiązań na sytuację konkurencyjną na rynku właściwym dla ZTS ERG, tj. na rynku żywic, bowiem pozycja PCC AG, jako dostawcy surowców do wytwarzania ww. produktów, nie ulegnie żadnej zmianie, a co za tym idzie nie będzie miała wpływu na pozycję rynkową ZTS ERG.

Ad B/

Bisfenol A to półprodukt wykorzystywany do produkcji żywic epoksydowych, będących surowcem m.in. do klejów, materiałów budowlanych, oraz żywic poliwęglanowych wykorzystywanych w wielu gałęziach przemysłu, takich jak przemysł samochodowy i meblarski.

Rynek bisfenolu A w Polsce ogranicza się do:

- jednego producenta, którym jest Synteza S.A. – spółka z Grupy PCC AG oraz
- jednego głównego odbiorcy – Zakładów Chemicznych „Sarżyna”, będących jedynym krajowym producentem żywic epoksydowych.

Szacunkowa wielkość tego rynku w Polsce wynosi ok. 5.600 ton, z czego prawie całość jest sprzedawana na potrzeby największego odbiorcy, tj. Zakładów Chemicznych „Sarżyna”. Synteza S.A. zabezpiecza ok. **(tajemnica przedsiębiorstwa)** % potrzeb surowcowych tego przedsiębiorcy. Pozostałą ilość surowca Zakłady Chemiczne „Sarżyna” **(tajemnica przedsiębiorstwa)**. Ze względu na ponad dwukrotnie większe zdolności produkcyjne, w stosunku do obecnego zapotrzebowania krajowego, Synteza S.A. eksportuje pozostałą część produkcji.

Mając na uwadze:

- otwarty charakter rynku bisfenolu A (brak barier celnych dla importu z krajów Unii Europejskiej i krajów kandydujących - cło na surowiec wynosi 0% a z Rosji 6 %; rzeczywista wymiana handlowa w tym zakresie, zarówno ze strony importu, jak i eksportu),
- realne możliwości dywersyfikowania dostawców tego surowca z fabryk europejskich (Usti-Czechy, Ufa-Rosja, Dow Chemical-Hamburg, Bayer-Niemcy, GEPlastic-Hiszpania),
- kilkukrotnie mniejsze zdolności produkcyjne Synteza SA w porównaniu z konkurentami zagranicznymi,

organ antymonopolowy nie dopatrył się zagrożeń dotyczących oddziaływania tego rynku na sytuację konkurencyjną na rynkach właściwych dla ZTS ERG.

Smola surowa koksownicza jest produktem ubocznym, powstającym przy produkcji koksu i stanowi surowiec do wytwarzania innych substancji chemicznych, głównie paków, wykorzystywanych np. w akumulatorach samochodowych. Smoła jest wykorzystywana w Polsce w jedynym obecnie funkcjonującym na rynku zakładzie destylacji smoły w Kędzierzynie-Koźlu – tj. Spółce Węglpochodne Sp. z o.o. z Grupy PCC AG. Istnieje w Polsce jeszcze jeden zakład przetwórstwa smoły przy Kombinacie Koksochemicznym w Zabrze, jednakże nie prowadzi on od kilku miesięcy przetwórstwa smoły.

Produkcją koksu i smoły zajmuje się w Polsce 7 zakładów koksowniczych: w Dąbrowie Górniczej, w Zdzeszowicach, w Krakowie, w Wałbrzychu, w Częstochowie, w Zabrze i w Bytomiu. Produkcja smoły w kraju w 2002 r. wyniosła ok. 450 tys. ton. W 2002 r. PCC AG, za pośrednictwem PCC S.A., PCC GmbH i PCC Energy, zakupiła ok. **(tajemnica przedsiębiorstwa)** tys. ton smoły, co stanowiło ok. **(tajemnica przedsiębiorstwa)** % ilości wyprodukowanej w Polsce smoły.

Spółka Węglpochodne Sp. z o.o. dokonała w 2002 r. usługowego przerobu smoły, będącej własnością Spółki Rutgers Polska VFT. Pozostała część smoły surowej, zakupionej przez PCC, była przedmiotem eksportu, głównie do Niemiec.

Analizując rynki właściwe dla PCC AG, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym, organ antymonopolowy nie uznał, aby planowana transakcja mogła negatywnie oddziaływać na otoczenie konkurencyjne na rynkach właściwych dla ZTS ERG. Ocena powyższa wynika m.in. z faktu, iż PCC nie jest uczestnikiem rynku produktowego smoły surowej koksowniczej w kraju, ani krajowego rynku obrotu produktami powstającymi w wyniku przetwórstwa ww. smoły. Natomiast przerób smoły koksowniczej, dokonywany jest głównie na potrzeby wytwarzania paków, na którym to rynku nie jest obecna grupa kapitałowa ZTS ERG.

* * *

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku, której nie powstanie lub nie umocni się pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona.

Analiza skutków niniejszej koncentracji nie wykazała zagrożeń płynących z przejścia przez PCC AG kontroli nad ZTS ERG. Organ antymonopolowy uznając za zasadne wyrażenie zgody na dokonanie przedmiotowej koncentracji, wziął pod uwagę w szczególności następujące przesłanki:

- z punktu widzenia konkurencji, przejście przez PCC AG kontroli nad ZTS ERG nie zmieni sytuacji na rynku żywic produkowanych przez ZTS ERG – rynek ten nie został zakwalifikowany jako rynek, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym, bowiem PCC AG nie jest obecna na tym rynku produktowym,
- koncentracja nie spowoduje również zmian w konkurencji na rynku surowców do produkcji żywic, zwłaszcza w zakresie nonylofenolu, a w konsekwencji na rynku żywic produkowanych przez ZTS ERG. Po dokonaniu transakcji, PCC AG nadal pozostanie (*tajemnica przedsiębiorstwa*) dostawcą tych surowców dla ZTS ERG, a struktura zaopatrzenia ERG-u, jak również pozycja PCC AG jako dostawcy, w tym względzie nie ulegnie żadnej zasadniczej zmianie,
- przejście przez PCC AG kontroli nad ZTS ERG nie będzie również miało zasadniczego wpływu na zmianę sytuacji rynkowej tych przedsiębiorców z tytułu posiadania przez PCC AG silnej pozycji na krajowych rynkach przetwórstwa smoły i produkcji bisfenolu A. Po dokonaniu transakcji obaj przedsiębiorcy będą działać w tym samym, co dotychczas otoczeniu konkurencyjnym, a transakcja nie stworzy niebezpieczeństwa powstania jakichkolwiek negatywnych, z punktu widzenia ograniczenia konkurencji, efektów konglomeratowych.

Reasumując, należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. W jej wyniku nie dojdzie do powstania pozycji dominującej na żadnym z rynków, natomiast silna pozycja poszczególnych

uczestników koncentracji na rynkach powiązanych wertykalnie oraz na rynkach konglomeratowych, nie będzie negatywnie oddziaływać na inne rynki produktowe właściwe dla uczestników transakcji. Wskutek planowanej koncentracji nie powinno również dojść do ograniczenia konkurencji.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia.

*Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów*

Zastępca Dyrektora
Departamentu Przemysłu i Infrastruktury
Jolanta Steppa

Otrzymuje:

Pan Marek Tadeusiak
Kancelaria Adwokacka Prawa Konkurencji
Ul. Żurawia 7/9
91-455 Łódź

Pełnomocnik
PCC Aktiengesellschaft, Niemcy